

Μαριάννα Κορομηλά

«Είμαστε το πιο ανιστόρητο έθνος του κόσμου»

(απόσπασμα συνέντευξης στον Γιάννη Πανταζόπουλο)

— Ως ιστορικός, πιστεύετε ότι οι Έλληνες γνωρίζουν Ιστορία;

Είμαστε το πιο ανιστόρητο έθνος του κόσμου. Κοκορευόμαστε ότι γνωρίζουμε την αρχαία ιστορία, θαυμάζουμε την κλασική εποχή και είμαστε ένας λαός που αν τολμήσει κάποιος να ψηλώσει λίγο παραπάνω, θέλουμε κατευθείαν να του κόψουμε το κεφάλι. Επιθυμούμε, κατά το λαϊκό, να «ψοφήσει η κατσικά του γείτονα», όπως είχε επαναλάβει ο Χριστόδουλος, αυτή η σιχαμένη, απαίσια και άθλια φυσιογνωμία. Ένας αήθης άνθρωπος. Αμετροεπής, με υπέρμετρες φιλοδοξίες, που ονειρευόταν να γίνει πατριάρχης της Ελλάδας, συνεπικουρούμενος από τη Ρωσία. Ένα πρόσωπο που έκανε τρομακτική ζημιά στα ήθη της Εκκλησίας — όχι ότι είχε ποτέ αξιόλογα ήθη — αλλά και στις σχέσεις με το Φανάρι. Η Ελλάδα είναι η χώρα, όπου, ό,τι και να γίνει, η Εκκλησία θα κάνει απόλυτο κουμάντο. Αναλογιστείτε ότι στην ελληνική κοινωνία ο πολιτικός γάμος δεν είναι ακόμα υποχρεωτικός, όταν ο Ατατούρκ τον είχε καθιερώσει στην Τουρκία από το 1925. Στην Ελλάδα, άλλος σε παντρεύει, άλλος σε χωρίζει.

— Η εποχή μας είναι περίοδος ακμής ή παρακμής;

Η ευτέλεια είναι ένα διεθνές φαινόμενο που καλύπτει τομείς όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα, η δημοκρατία και οι αξίες. Είναι μια εποχή παγκόσμιας παρακμής. Σ' αυτό συμβάλλει και η ανεξέλεγκτη χρήση της τεχνολογίας, την οποία δεν έχουμε καταφέρει να αφομοιώσουμε, με αποτέλεσμα να είμαστε θεατές της επονομαζόμενης ψηφιακής δημοκρατίας.

Όπου εκεί, ανωνύμως και χωρίς όρια, ο καθένας διατυπώνει απόψεις και γράφει στα κοινωνικά δίκτυα ό,τι του καπνίσει. Επίσης, όλο αυτό το δημιούργημα έχει συμβάλει κατά πολύ στην ημιμάθεια και στην αυθάδεια. Ως ιστορικός, έχω αφιερώσει τη ζωή μου στις σελίδες του παρελθόντος.

Κι έρχεται ο άλλος, νομίζοντας πως με ένα απλό κλικ ξέρει αυτό για το οποίο εγώ χρειάστηκα δέκα χρόνια. Δεν είμαι εναντίον της τεχνολογίας. Όμως η γνώση αυτή περιέχει επικίνδυνα χαρακτηριστικά. Ο τρόπος, δηλαδή, που την αποκτάς, η σιγουριά που σου δίνει, σε καθιστούν έναν άνθρωπο βιαστικό, χωρίς σεβασμό ή στέρεες γνώσεις, με περίσσιο θράσος.

Κι έτσι πορεύεσαι στην ευκολία της αποδοχής των πάντων, χωρίς τη δυνατότητα ελέγχου ή φιλτραρίσματος. Γίνεσαι θύτης και θύμα της πληροφορίας. Διαχρονικά, ο μηχανισμός προπαγάνδας κάθε αυλής είναι κάτι που διατρέχει την Ιστορία από την εποχή των Φαραώ.

Ακόμη και τότε ψεύτικες ειδήσεις μεταδίδονταν με τρομερή ταχύτητα και είχαν τρομακτική δύναμη. Διότι στις κοινωνίες αρέσει διαρκώς το σκάνδαλο, η παραφιλολογία και οι θεωρίες συνωμοσίας. Απόρροια όλων αυτών είναι η ιδέα της ανώνυμης γνώσης και της πληροφορίας να έχει αναγάγει χιλιάδες λάθη σε αδιαμφισβήτητη ενημέρωση.

— Πολλοί διακρίνουν ομοιότητες με την περίοδο του Μεσοπολέμου.

Συμφωνείτε; Φυσικά και υπάρχουν αναλογίες. Αξίζει να μελετήσει κανείς τη γερμανική κοινωνία εκείνης της εποχής, η οποία διέθετε κορυφαίους επιστήμονες, μουσικούς, συγγραφείς και ποιητές και σταδιακά οδηγήθηκε στην πλήρη σιωπή, στη συναίνεση, στη συννενοχή και, τελικά, από θύμα έγινε θύτης. Το γνωστό σύνθημα «αύριο θα είσαι εσύ», δυστυχώς, δεν έγινε έγκαιρα αντιληπτό στη γερμανική κοινωνία.

Θυμηθείτε τι συνέβη σ' εμάς το 2015 μ' εκείνη τη θεσμική καρικατούρα του δημοψηφίσματος, όπου ο λόγος της εξουσίας ήταν, και είναι βέβαια, έντονα μανιχαϊστικός. Την εκάστοτε εξουσία τη συμφέρει να διαθέτει τυφλωμένους οπαδούς. Διότι, η καλλιέργεια του φόβου είναι ένας επιτυχημένος μηχανισμός του κράτους.

— Σας ενοχλεί το γεγονός ότι οι περισσότεροι αδιαφορούν; Πώς εξηγείτε αυτήν τη σιωπή;

Επειδή έζησα την εποχή της δικτατορίας, ούτε και τότε υπήρχε αντίδραση. Αυτή ξεκίνησε όταν οι περισσότεροι το κατάλαβαν στο πορτοφόλι τους. Είναι εντυπωσιακό το ότι σήμερα, που θιγόμαστε άμεσα οικονομικά, δεν παρατηρείται ουδεμία αντίδραση.

Υπέρογκη φορολογία, παραοικονομία που ανθεί, αυτή η ανεξέλεγκτη επιρροή του Airbnb. Αλλά η κυβέρνηση βολεύεται από αυτή την κατάσταση γι' αυτό επικρατεί μια ομερτά και κανείς δεν μιλά γι' αυτά τα διαφυγόντα κέρδη. Έτσι, παρά το ότι πολλοί είναι πληγωμένοι και αηδιασμένοι, επιτείνεται η διάθεση της ουδετερότητας.

— Τι σας λείπει σήμερα;

Δύο σπουδαίοι φίλοι, των οποίων την απώλεια ακόμα δεν μπορώ να διαχειριστώ. Σε γενικότερο πλαίσιο, η Ελλάδα που γνώρισα, η χώρα όπου μεγάλωσα.

Δυσκολεύομαι πολύ να πάω στη θάλασσα. Έχω ευτυχήσει να έχω αγναντέψει κάτι θάλασσες απεριγραπτης ομορφιάς, που οι νέοι σήμερα δεν μπορούν καν να φανταστούν.

Τότε, με το φυσικό περιβάλλον είχαμε μια βιωματική σχέση. Αντιθέτως, τώρα παρατηρούμε ότι η ελληνική ύπαιθρος έχει εξελιχθεί σε ουρά της Αθήνας. Και, τέλος, μου λείπει πάρα πολύ η φυσική ύπαρξη του Χατζιδάκι.

— Τον γνωρίζατε προσωπικά;

Παρόλο που δεν ήμασταν φίλοι, ήταν ένας άνθρωπος του οποίου η απουσία άφησε ένα δυσαναπλήρωτο κενό. Ευτυχώς, έχουμε ακόμα τη μουσική του. Μελωδίες που περιέχουν τόση δύναμη, ικανές να σου φέρουν δάκρυα στα μάτια. Τραγούδια που γαληνεύουν την ψυχή σου, σε ηρεμούν.

Ο Χατζιδάκις ήταν ο μέγιστος όλων. Και παραμένω βαθιά ευγνωμονούσα σε αυτόν. Εξακολουθώ να ζω μαζί του. Είναι η πρωινή και βραδινή παρέα μου. Με τη μουσική του γίνεσαι μέρος μιας κοινότητας ανθρώπων που γελούν, κλαίνει, ψυχαγωγούνται ή παρηγορούνται.

Μια προσωπικότητα που οι μουσικές της χαρακτηρίζονται από ένα τεράστιο κοινωνικό εύρος. Και είμαστε πάρα πολλοί όλοι εκείνοι που μας έχει προσφέρει τη δυνατότητα να είμαστε μέρος μιας σπουδαίας πολιτιστικής οικογένειας.

— Υπάρχει κάτι που φοβάστε;

Το ισχυρό πλέγμα των άκρων, είτε αφορά ιδεολογικούς λόγους είτε πραγματικούς, στην καθημερινότητα. Δεν θα ήθελα με τίποτα να βρίσκομαι στη θέση του Μπουτάρη όταν του επιτέθηκαν. Το θεωρώ μια απίστευτη ντροπή για την κοινωνία μας συνολικά.

— Τι θεωρείτε σημαντικό στη ζωή;

Να μπορείς το πρωί, όταν πλένεις το πρόσωπό σου, να κοιτάζεις στον καθρέφτη.

— Ποιο είναι το βασικότερο μάθημα ζωής που έχετε πάρει;

Τα πιο σπουδαία μαθήματα τα έχω λάβει από τους ανθρώπους που συνάντησα. Αλλά, αν ξεχώριζα κάτι, είναι η άποψη του Αρχιεπισκόπου Αλβανίας, Αναστάσιου. Επισήμανε ότι είναι πολύ σημαντικό να μπορείς να καταλάβεις την καχυποψία που έχει ο άλλος προς εσένα.

Εμείς, τα πρόσωπα που ανήκουμε στον οικουμενικό ελληνισμό, διατηρούμε έναν σεβασμό, όχι ανοχή. Επομένως, το πιο σπουδαίο μάθημα είναι ν' αγαπάς την καχυποψία που ο άλλος διατηρεί απέναντί σου. Αντιλαμβάνομαι, δέχομαι και σέβομαι την καχυποψία σου. Μεγαλειώδες!

[Πηγή: Εφημερίδα Lifo, 15.12.2018](#)